

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/57403,Kujawsko-Pomorskie-obchody-40-rocznicy-powolania-Niezalezneg-o-Zwiazku-Zawodowego.html>
26.04.2024, 10:02

Kujawsko-Pomorskie obchody 40. rocznicy powołania Niezależnego Związku Zawodowego Rolników - Chełmża, 9 września 2018

*Ku Niepodległej szli
... ale ścieżka ku ludziom biegnie dalej polami
niech się Wam szczęści, którzy idziecie za nami...*

PROGRAM

9 września 2018 (niedziela)

- godz. 9.30 – Msza Święta (Bazylika konkatedralna Świętej Trójcy w Chełmży, ul. Tumska 14)
- przemarsz na ul. Mickiewicza 5 do budynku hotelu „Imperium”
- odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamięci Antoniego Łapczyńskiego, niezłomnego obrońcy chłopskiego etosu, zakorzenionego w patriotyzmie pokoleń, działacza opozycji antykomunistycznej, współzałożyciela NSZZ RI „Solidarność”, przewodniczącego strajku rolników w Toruniu, internowanego w Potulicach, represjonowanego za poglądy polityczne

Na uroczystości zapraszają: NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” oraz Społeczny Komitet „Solidarni – Toruń pamięta”. Patronat Honorowy: Przewodnicząca NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” **Teresa Hałas** i Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Piotr Całbecki**.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował będzie **Łukasz Dolecki** (z Delegatury IPN w Bydgoszczy).

Słowa *Ku Niepodległej szli...*, z epitafium na grobie Władysława Kojdra, następcy Witosa, skrycie zamordowanego w 1945 r. przez NKWD, są przestaniem wszystkich tych chłopów i działaczy ludowych, którzy od sławnej insurekcji kościuszkowskiej trwale wpisali się walką o Niepodległą Rzeczpospolitą. W tę sztafetę pokoleniową wpisana jest walka zbrojna jak i praca organiczna, powstania i uniwersytety ludowe.

W każdym okresie dziejów chłopci krwią pracą zaznaczali swoją obecność. Również w naszych czasach po zniewoleniu w 1945 r. wieś polska stawia bierny opór. Rok 1978 jest oficjalnym początkiem organizowania się niezależnego ruchu chłopskiego. Powstawały wówczas Komitety Samoobrony Chłopskiej. Janusz Rożek, Henryk Bąk, Jan Kozłowski to w zasadzie główni liderzy nadający poszczególnym Komitetom program działania. Powołują oni 10 września 1978 r. we wsi Lisów pod Białostrzegami Niezależny Związek Zawodowy Rolników, którego celem było reprezentowanie rolników wobec władz, chronienie ich interesów zawodowych i obrona przed prześladowaniem. Masowe represje szczególnie, te które spotkały Jana Kozłowskiego nie przerywają działalności. Wydawany jest miesięcznik „Rolnik Niezależny”, a także w 1979 r. rozpoczyna działalność powołany w Lisowie Niezależny Uniwersytet Ludowy.

Przygotowana przez Henryka Bąka koncepcja Związku Zawodowego Rolników jak i praca liderów rozpoczyna w 1980 r. batalię o rejestrację niezależnych związków zawodowych. Masowe strajki i wystąpienia, szczególnie w Ustrzykach, Rzeszowie i Bydgoszczy, wspierane przez Ks. Prymasa Wyszyńskiego i Lecha Wałęsę, doprowadzają 12 maja 1981 r. do rejestracji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Rozpoczyna się kolejna walka z PRL o podstawowe prawa rolników, w której

swoją obecność zaznacza również **Antoni Łapczyński**, przewodniczący strajku rolników w Toruniu – strajku, który brutalnie został spacyfikowany w dniu 13 grudnia 1981 r.

Ogrom trudności, jakie stawały na drodze rolników i mieszkańców wsi walczących o NSZZ RI „Solidarność”, a także treść porozumień rzeszowsko-ustrzyckich i bydgoskich, uzasadniają bezsprzecznie włączenie wiejskich i chłopskich doświadczeń do wspólnej narodowej pamięci historycznej (autor tekstu: Michał Leszczyc-Grabianka).